Maastricht in Beeld

Sint-Petruskerk

Sint-Pieter beneden
Villapark

72

mei 2025

Sint-Petruskerk

Sint-Pieter beneden
Villapark

De kerk is gebouwd in 1938-1939 door Frits Peutz en Willem Sprenger voor de parochie Sint-Pieter. Firma Coppes & Zoon uit Maastricht voerde de bouw uit.

Een driebeukige kerk in de vorm van een vroeg-christelijke basilica. Links naast de voorgevel van de kerk was een *campanile* gepland, een losstaande klokkentoren, rond, met kegeldak. Het had het idee van de vroeg-christelijke basilica versterkt. Er liggen alleen fundamenten, voor de rest was geen geld meer. Aan de zuidzijde liggen de uitgebouwde sacristie en pastorie.

De kerk zal eind 2025 uit de dienst worden genomen, het gebouw krijgt een andere bestemming.

Adres: Sint-Maternusstraat 15
Wikipedia: wikipedia.org/wiki/Kerk_van_Sint-Pieter_beneden

De plint is van Kunrader breuksteen, de muren zijn van mergel uit Valkenburg en Sibbe, de vloer van hardsteen en Naamse steen, het cassetteplafond van Oregon pine, de zuilen van Beiers graniet. Het zadeldak van het schip en de lessenaarsdaken van de zijbeuken zijn gedekt met rode Hollandse pannen. De kopgevels steken boven de daken uit, die van de westzijde is versierd met een carillon van 18 klokken en een kruis.

De iets uitgebouwde portalen vormen een drieëenheid en maken een fraaie en robuuste indruk. Boven de middelste een venster met glas-in-lood dat geflankeerd wordt door twee zuiltjes die op voluten staan, ze dragen niets. Een ornamentale toevoeging die de strengheid van de gevel iets doorbreekt.

Het dorp Sint Pieter kent een bewogen geschiedenis, het wandelde namelijk nogal heen en weer. Tot 1747 lag het tamelijk dicht tegen de stadsmuur aan en dat was met het oog op de verdediging erg onwenselijk. Het was eerder al verschillende keren betrokken geraakt bij conflicten en belegeringen waarbij het deels verwoest werd. Daarom werd het dorp gesloopt en een kilometer zuidelijk weer opgebouwd als Sint-Pieter. Dat dorp kreeg in 1755 een kerkje: de Sint-Petruskerk. De huidige versie is van architect Johannes Kayser die het in 1873 bouwde.

Toen in 1867 de vestingstatus verviel, mocht er ook buiten de stadsmuur gebouwd worden. De buitenwerken werden gesloopt en geëgaliseerd. Daarop werd een wijk gebouwd die gerekend werd tot Sint-Pieter, maar die ook een eigen naam kreeg: Villapark. Sindsdien maakt men onderscheid tussen Sint-Pieter boven (het dorp sinds 1755) en Sint-Pieter beneden (Villapark). Gelovigen gingen naar de kerk in Sint-Pieter boven.

In 1920 werd het dorp Sint-Pieter, inclusief Villapark, geannexeerd door de gemeente Maastricht. Ook werd de parochie gesplitst en kreeg Villapark een eigen kerk. Deze.

Toen in 1939 de nieuwe Sint-Petruskerk klaar was, sloot men die van Sint-Pieter boven. Dat zette kwaad bloed; er is sindsdien onenigheid tussen die van boven en die van beneden. Die van daar komen niet naar hier en omgekeerd. Kinderachtig? Misschien. Maar men is nu eenmaal verknocht aan z'n eigen kerk. En ook cultuurverschil speelt mee.

Op de linker foto kijken we langs het schip naar de ingang van het noordelijke transept. Door de bomen is er een prachtige groene en verstilde sfeer.

En op de rechterfoto de entree van het zuidelijk transept. Het portaal is identiek aan de portalen aan de westzijde.

Aan de zuidzijde van de kerk zien we een plantsoen met bomen, struiken, een speeltuintje en een jeu de boulebaan. Door de begroeiing is de zuidelijke gevel van de kerk wat verborgen. Verder zien we de sacristie met daaronder het souterrain het 'Pieterkelderke'.

Ook aan de zuidzijde van de kerk zien we de uitgebouwde sacristie en daarop aansluitend de pastorie in dezelfde bouwstijl als de kerk.

De gele mergel, de rode daken, de blauwe lucht en de groene heg zorgen voor een fraai, bijna on-Nederlands beeld.

De grondvorm van de kerk is eenvoudig: een middenschip met aan beide zijden lagere zijbeuken en kleine transepten. Daardoor heeft de kerk een T-vorm. Aan de oostzijde is een halfronde apsis met daarvoor een hoogkoor. In het noordelijk transept is de verlaagde doopkapel, op de trappen kunnen de aanwezigen zitten. In het zuidelijk transept is de dagkapel voor missen voor klein publiek. In het schip komt het licht binnen via lichtbeuk, de rij ramen met transparant glas net onder het plafond. In de zijbeuken zijn glas-in-loodramen, daarover verderop meer.

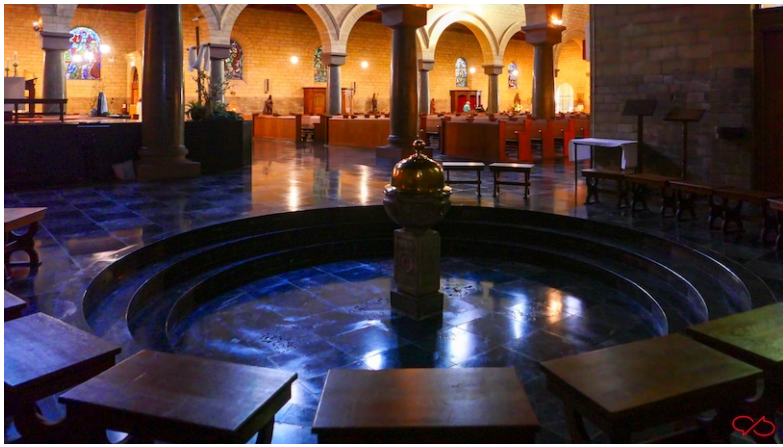

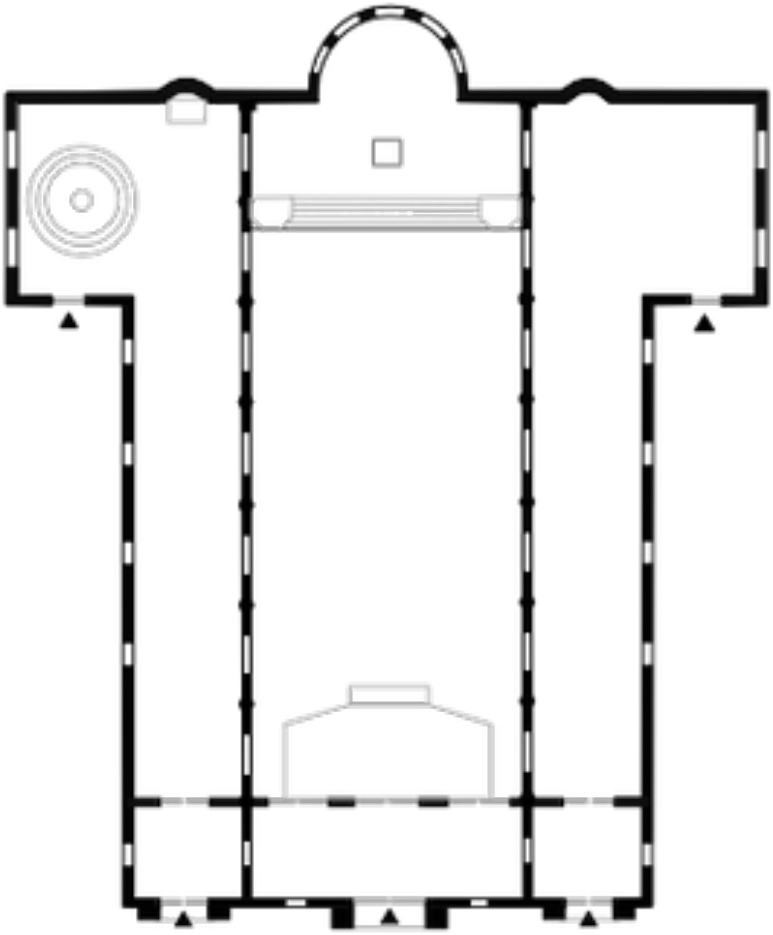

In beide transepten zijn kleine straalkapellen, eigenlijk meer nissen. In de zuidelijke (rechts op de linkerfoto) staat een beeld van de heilige Jozef, de pleegvader van Jezus. Jezus heeft een aureool en maakt een zegenend gebaar. Het beeld is uit 1880.

In de noordelijke straalkapel zien we een zij-altaar met barokke retabel uit 1681. Die komt uit het voormalige klooster der Observanten dat op de Sint-Pietersberg lag en dat ook Slavante heet. Het beeld is de heilige Petrus en het is uit de 15de eeuw. Ook het houten triomfkruis in de apsis komt uit klooster Slavante.

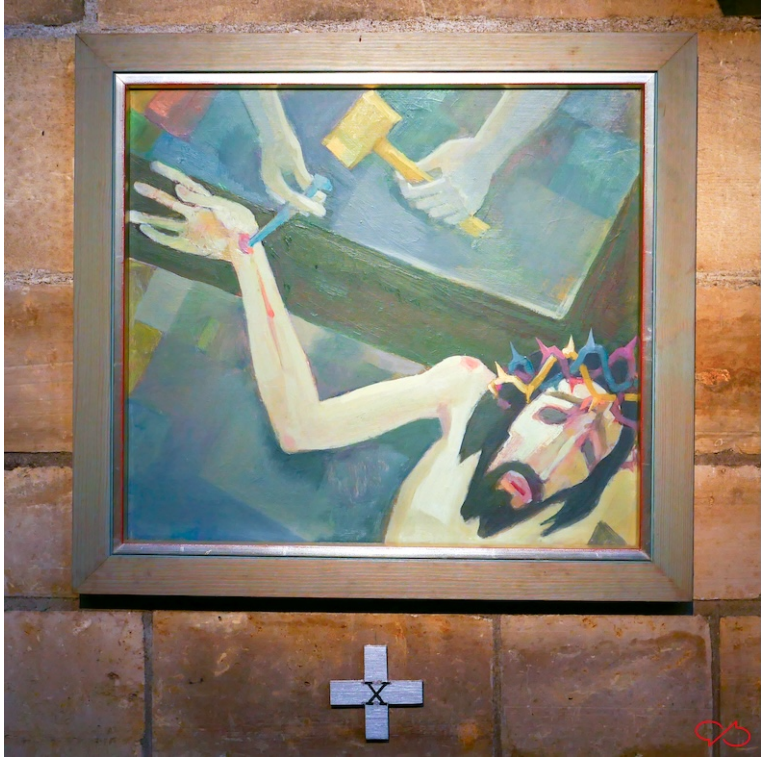

Er is een kruiswegstatie die gemaakt is door kunstenaar Sjef Hutschemakers, die ook bekend was als Hutsch. Geboren in Banholt in 1931, overleden in Sint Geertruid in 2017.

Hij was kunstschilder, etser en glazenier. Zijn werk is toegankelijk en verstaanbaar expressionisme. Dit zijn twee van vijftien schilderijen die hij maakte in 1998. Het aantal en de weergave wijken af van gangbare staties, hij vond dat zijn staties nauwer aansloten bij het bijbelverhaal.

Dit is een van twee glas-in-loodramen die als dankbetoon geschonken zijn door parochianen bij het afscheid van pastoor Frans Delehaye. Hij was van 1983 tot 2016 pastoor. Ook hier zien we de expressionistische opvatting van de kunstenaar. De ramen beelden de Emmaüsgangers uit, Jezus breekt het brood.

Links naast het altaar, op het hoogkoor, staat het tabernakel. De kluis met daarin het Heilig Sacrament, de geconsacreerde hosties. Het tabernakel is 20ste eeuws, gemaakt door Han van de Wetering.

Aan beide zijden staan houten engelenbeelden met oude polychromie. Ze houden een kaars op. Keuls-Rijnlands uit de 15de eeuw,.

Op het hoogkoor staan het altaar en een preekstoel of ambo. Het front van het altaar is een symmetrische voorstelling met in het midden een monstrans en korenaren. Daarnaast rococo-motieven met *motif perspectif*, een gebouwtje in de rocaille. De preekstoel laat Sint-Petrus zien als hij tot bisschop gewijd wordt, zie de mijter en de staf.

Twee fraaie beelden. De linker is het houten beeld van St.Caecilia, met in de voet het huismerk van Jan van Steffeswert IAN, 1501. Het origineel staat in het Bonnefantenmuseum. En een gepolychromeerd houten bisschopsbeeld, ook met in de voet de letters IAN, Jan van Steffeswert, ca. 1500

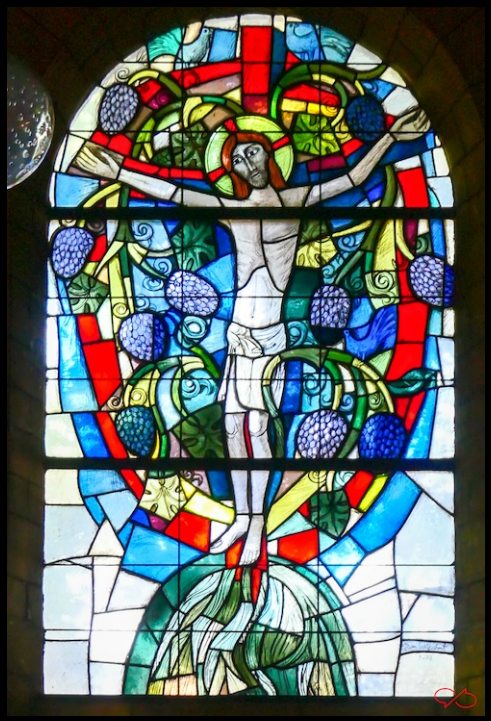

Beide ramen links zitten in de doopkapel, ze zijn gemaakt door Daan Wildschut.

Foto's onder: in de zijbeuken is het leven van Sint-Petrus weergegeven door Harry Schoonbrood.

Foto rechts, de apsis, de ramen zijn gemaakt door Jan Gregoire.

In het noordertransept Maria Boodschap door H Kraanen.

En altijd zijn de reflecties op de muur bijzonder, helder in wazigheid.

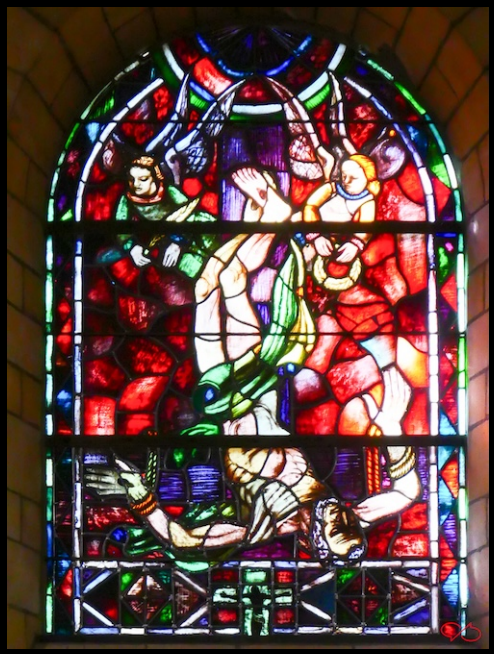

Maastricht in Beeld kortweg MiB

MiB is een fotomagazine voor liefhebbers van de stad Maastricht. De opzet is simpel: interessante onderwerpen, behoorlijke foto's, korte stukken tekst met wat uitleg en achtergronden en een nette layout.

Dit magazine is gratis en komt uit de Boekenkast van Peter Scheele: https://pjscheele.nl

Ik wens u veel kijk- en leesplezier.

Peter Scheele

Colofon
Camera: Panasonic Lumix LX100, Make II
Bewerking: Adobe Lightroom Classic 14.0.1
Opmaak: Apple Pages 14.4
Font: Odile Light van Kontour
Foto's, tekst en opmaak: Peter Scheele